

vedla pot skozi Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Hrvatsko. V Sloveniji prevzame vodstvo naše poverjeništvu. Ogledajo si Ljubljano in Bled. Slovaškimi tovarišci in tovarišem na slovenskih tleh kliče: Dobrodošli in bratski zdravo!

— **Predsednik UJU tov. Milutin Stančič** je pozdravil našo pokrajinsko skupščino v Ptuj s sledečo brzojavko: Brači slovenskim učiteljem čestita na radu i šalje srdačni pozdrav.

— **Podroben dnevni red kongresa v Ljubljani** prinesemo v prihodnji številki. Ceniene dopisnike prosimo potrpljenja zaradi objav ker smo v današnji številki morali v prvi vrsti ozirati se na poročilo pokrajinske skupščine. Nekaj dopisov smo odložili za kongresne številke »Učit. Tovariša«.

**Udeležence kongresa in okr. društva** opozarjamo na tozadevna navodila strokovnega tajnika in blagajnika, natisnjena med poročilom pokrajinske skupščine v Ptuj.

— **Narodne noše na kongresu.** Prosimo one tovarišice, ki bi bile voljne pri kongresnih prireditvah nastopiti v narodni noši da to javijo z dopisnico na strokovno tajništvo. Ako se jih prijavi do 23. t. m. najmanj 60, tvorile bodo posebno skupino na balkonih velike dvorane Uniona ob prički koncerta Glasbene Matice.

— **Kakor nas obveščalo z druge strani** se je prijavilo v I. letnik moškega učiteljskega v Ljubljani 26 goincev.

— **Maturantnje gorškega učiteljskega iz leta 1893** se nujno vabijo, da se udeležijo v polnem številu, torej tudi one, tam preko, letošnjega učiteljskega kongresa v Ljubljani, pod geslom: **Cvetje v jeseni.** — Gorčanka; A. P.

— **Rešnica o nas in drugih.** Gospod urednik! Poročam vam tukaj slučaj, ki se je ravnokar dogodil ob moji pisalni mizi: 17letni mladenič J. K. pride po odpuščanju oziroma dup'kati. Bil je moj učenec, zato sem se bolj pozanimal za njegovo življensko pot. Pripoveduje mi, da je dosedaj delal v opekarni v Radovanju, kjer je prejel vsakih 14 dni dva tisoč plačila. Sedaj pa je sprejet v tovarno za karbit v Rušah pri Mariboru in bo dobil vsakih štiri in a jst dni dva tisoč osemsto kron in prosto stanovanje ter kurivo. Pogledam ga in mu rečem: poidiva menjat, bodi ti nadučitelj, jaz pa grem v tovarno! Mladenič: Ja, ko bi le jaz to znal, kar znate Vi e, nadučitelj! Jaz: kaj mi pomaga, ko pa sem slabše plačan nego si ti v tovarni! Fant, bodi priden, zvest pošten, delo pridnih rok danes zlate kuje, duševno delo pa je danes berač! — Jaz pa se pejem te dni v Rušah, da poizvem ali bi me tovarna hotela zaposliti med počitnicami za delavca; živel bi ob kruhu in vodi, da bi si le prislužil drva za zimo in čevlje in šolske potrebščine otroku, ki je v srednji šoli. Tako torej! 17letni tovarniški delavec mesečno 5600 K, prosto stanovanje in kurjavo. Saj je prav tako, saj drugače ob vladajoči draginji ne more živeti in se oblačiti ali naši uvidevni kruhorezci pa nameščajo učitelja, učiteljico — s 4 razredi srednje šole in povrh 4 letniki učiteljskega — z mesečno okroglo 3000 K — reci in izgovori tri tisoč kron! Ali ni to sramota in škandal za državo in njene voditelje! Nema para in zopet nema para! — kadar je treba vreči državnim uslužbencem kak košček kruha, da ravnano ne pogine lakote, za vse drugo pa se hitro dobi kritje in para

## Udeležencem kongresa UJU iz Slovenije.

× Člane in članice Pov. UJU — Ljubljana opozarjamo:

1. Prijaviti se imajo vsi, ki pridejo v Ljubljano, četudi imajo že preskrbljeno stanovanje in sicer to zaradi kongresnih znakov, brošur itd., za kar je potrebna evidenca.

2. Vsak prijavljenec naj označi: katere dni in noči bo v Ljubljani, prihod, želi plačano privatno ali brezplačno skupno prenočišče, na kar se bo le po možnostih oziralo, po načelu, označenem na pokr. skupščini v Ptuj.

3. Če žele železniške izkaznice, koliko in za katere proge (južno ali državno železnico) ali za obe pri onih, ki potujejo po obeh progah. Razpošiljale se bodo na predsedstva okr. učit. društev, ki naj javijo takoj potrebno število, najkasneje do 25. t. m. Vozni listki so, kot običajno, veljavni tudi za povratek.

4. Predsednikom in delegatom okr. učit. društev razpošljemo legitimacije za dostop na delegacije (glav. skupščine na predsednike okr. učit. društev.

Ona društva, ki še niso prijavila delegatov, naj store to takoj po dopisnici.

Neprijavljena društva nimajo dostopa na skupščino.

5. Po končanem kongresu, v sredo dne 8. avgusta zjutraj se vrše izleti na Gorenjsko, Kamniško Bistrico, Maribor itd. Oni tovariši, ki bi bili pripravljene naše kolege spremljati in voditi (vnanje namreč) prosimo, da se pisмено javijo ali pa potem osebno v kongresni pisarni.

6. Koleginje prosimo, da po možnosti nastopijo pri koncertu v narodnih nošah, ker se bo istim določil poseben prostor pri koncertu ter se jim omogočil vstop.

## Učiteljski pravnik.

— **Š Službovanje učiteljstva pri stalnem kadru.** G. Ministar Vojni in Mornarice svojim naređenjem FDBr. 17.848 od 5. maja tek. god. naredio je: Da se učitelji i svršeni daci učiteljskih škola kao i svršeni bogoslovci upućuju sa ostalim regrutima borcima regrutovanim na dački rok za pešadiju i artileriju u školu za rezervne pešadijske i artilerijske oficire, kao što je to predviđeno navedenom Uredbom. Samo učitelji, svršeni daci učiteljskih škola i svršeni bogoslovci, koji su prošle godine shodno naređenju FDjBr. 29098 od 14. januara 1922. godine odslužili tri meseca od svoga roka, odslužiće svoj rok na načn koji je predviđen ovim naređenjem. U dopunu ovog naređenja izdato je objašnjenje FDjBr. 19802 od 16. maja tek. god., da drugi stav ovog naređenja treba razumeti tako: da svršeni daci učiteljskih škola i svršeni bogoslovci, koji su prošlog leta služili u kadru tri meseca po naređenju FDjBr. 20098 mogu i dalje na isti način služiti svoj rok. Ali ako koji od njih izjavi želju da odjednom, bez prekida, odsluži svoj rok, sa takvim postupati po stavu prvom naređenja FDjBr. 17848. Povodom ovoga naše Udruženje uputilo je molbu G. Ministra Voinom da i novi učiteljski kandidati, koji sad prv put stupaju u kadar, služe svoj rok v vojsci po dosadanjem načinu za vreme ferija, kako ne bi gubili službu i kako veliki broj škola ne bi ostajao bez nastavnika.

## Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

— **t »Industrijsko - obrtna, vzorčna izložba« v Mariboru,** združena z vrtnarsko, vinski, umetniško in gradbeno razstavo. (Od 15. do 26. avgusta 1923.) S polno paro se vrše priprave za to razstavo. Poleg industrije in obrti pa se bo vršila tudi vrtnarska razstava. Posebno pozornost posveča razstavni odbor letos tudi gradbeni razstavi. Pa tudi na polju rmetnost' bo nudila razstava lep užitek. Mariborski umetniški klub »Glohar« bo tudi letos priredil razstavo slik svojih članov. Bilo bi nepotrebno o tej razstavi mnogo govoriti, ker bodo razstavljena dela povedala več, kakor pa zamore še tako dolg članek. Kakor za razstavljalce, je preskrbljeno tudi za obiskovalce v vsakem oziru, na vseh železniških progah naše države 50% popusta, ako se izkažejo z legitimacijo, ki se dobi pri vseh denarnih zavodih. **Razstava vajeniških del.** Velikanski pomen razstave vajeniških del se je pokazal že na lanskem razstavi. Razstava podžiga vajence k vztrajnosti in pridnosti in je zato zelo važno vzgojno sredstvo. Razstavni odbor je dal tud letos razstavni prostor brezplačno na razpologo. Vsem mojstrom svetujemo, naj dajo svojim vajencem priliko, da se s kakšnim majhnim delom razstave udeležijo. Opozarjamo na to, da se bodo najboljša dela nagradila.

## Iz naše stanovske organizacije.

### Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ **KAMNIŠKO UCITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v ponedeljek, dne 11. junija 1923 ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopu v Kamniku ob udeležbi 65 članov in članic.

**Otvoritev in poročila.** Tovariš predsednik Tomo Petrovec je otvoril zborovanje, pozdravil vse navzoče, specijelno one ki so prihitali na zborovanje s periferije našega okraja. Nadalje je omenil, da se je spremenil dnevni red v toliko, da odpade referat tovariša Šmajdeka o programu UJU, ker istega vsled preobilnega dela ni mogel prevzeti in se bo imenovani referat obravnaval na izredni odborovi seji. Tajniško in blagajniško poročilo se vzame na znanje. Gospod nadzornik Kante je nato pojasnil zadevo glede podpisovanja krajnega šolskega nadzornika na uradne spise. Prebral je zakon in utemeljil, da ima krajni šolski nadzornik pravico podpisati se na uradne spise.

**Slučajnosti.** Pri tej točki se je razvila živahna debata o izgovarjavi glasnika »l«, in katere se je udeležilo več tovarišev.

**Predlogi.** 1. Tovariš Toman je predlagal, naj se društvo obrne na okrajni šolski svet s prošnjo da okrajni šolski svet v Kamniku izposluje pri višjem šolskem svetu v Ljubljani, naj višji šolski svet vrne načrt za zemljepis in zrodovino ker istega učiteljstvo rabi pri sestavi podrobnega učnega načrta.

2. Društvo poroča UJU, poverjeništvu Ljubljana sledeče: UJU poverjeništvu Ljubljana naj na merodajnem mestu posreduje, da se vsako pobiranje od šolske mladine ustavi.

## LISTEK.

### K šolski razstavi v Gornjem Logatcu.

Umetniki, kateri ste izkristalizirali otroško dušo, jo postavili na pozornico v vseh odbleskih, kateri ste jo dvignili iz zamorenih polj v razkošno pomlad. Vam bodi ob današnjem pnev zahvala, popotnikom pa otvarjajoča pot v tajno katedralo.

Vodstvo petrazredne osnovne šole je priredilo v nedeljo, 28. junija t. l. razstavo skrbno izpežanih ženskih ročnih in risarskih del.

Kakor metulji so posedala opazovani, po pregnetih mizah, na katerih je bilo razstano bogato delo učenek, začrtano v nairazličnejših smereh. Vse je bilo zajeto iz domačih del. Izpeljava je bila točna, snažna in lična. Videlo se je da so vzgojiteljice obsejne na tem polju, da imajo eradiva v preobilici in da znajo pravilno podajati. Lahko so sveste, da so v šolskem letu razširile obzorie in vlije precej sigurno dovršenost v mladino, da se lahko kreta. Tudi posamezne vezanine so bile levo ubrane v harmonično celoto.

Stene učilnice so bile obložene z risbami, katerih je bilo največ iz IV. in V. razreda:

Priprava nižjih razredov se je lepo zrcalila. Vsak malček je iskal v razstavi svoje delo in se s starši razveseljeval ob njem.

IV. razred je razstavil poleg vaj v urieniu roke, polaganja barv in slik iz narave, pisanice katere so dobile svoj prostor v temnejšem kotu sobe, da so jasneje stopile s svojimi živimi barvami, da so gledalci bolj nemotni od svita užili njih kras.

Na pisanice so bili vlti razni ornament, s katerimi ni prav posebno obloženo šolski okoliš. Ravno zategadelj so se jih oprieli s tem večjo gorečnostjo v letošnjem letu. Risanje posameznih ornamentov — brez uporabe — ne podživlja tako učence kakor pa, ako jim damo okrasiti z njimi razne predmete. Učenec hitro ustavlja podane mu ornamente, med tem vkuje še lastno fantazijo iz katerega preide na samosvoje kombinacije, katere uporabi v poznejšem življenju — deklice pri ženskih ročnih delih — dečki na pri deških, kar jih navajamo že v šoli (rokovorni pouk: vžiranje, vrezavanje). Na ta

**Delegati za pokrajinsko in državno skupščino.** Pokrajinsko skupščino v Ptuj se udeležijo: predsednik Tomo Petrovec, nadučitelj v Jaršah, njegov namestnik je Ivan Šmajdek učitelj-voditelj v Krtini, delegata sta: Janko Toman, nadučitelj v Moravčah in Ernest Tiran, učitelj v Moravčah. Državno skupščino v Ljubljani se udeleži predsednik Tomo Petrovec, nadučitelj v Jaršah, kot delegat pa Anton Germek, nadučitelj v Krašnji.

Sklen. Določilo se je, da bo prihodnje zborovanje v začetku šolskega leta v Kamniku. H koncu je tovariš predsednik želel vsem prijetne in vesele počitnice ter zaključil zborovanje.

način vzrastejo zopet karakteristične krajevne ornamentike, katere izginjajo, ali so na ponekod že izumrle.

Priponnili bi le, da se naj izvršujejo podpisi na rizbah ako se že izvršujejo s tiskanimi črkami, v gotovem redu: vse enako dolge in vsake Izbrati je treba v začetku najenostavnejše črke.

V. razred je razstavil slike povsem iz narave iz katerih diha topel dih ljubezni do dela. Majo je odmerjenega časa za risanje, ako se zatopimo v izdelke, kaiti vsak list, vsaka cvetica, vsak sad, hoče imeti priprave, temeljite priprave in strogega učenčevega opazovanja, na kar se va mora opominiti vedno in vedno, da je delo res po naravi. Pri vsakem novem predmetu se mu mora vrtati ogrodje, katerega oblači saj obrača učenec preveč paznosti na detajle. Koliko vaje je treba zopet, da se nauče voditi barvo po odmerjenih prostorih, io ubirati v harmonijo, da se nauče opazovati svetlobo in senco itd. itd. Dela so bila kljub temu polnoštevila.

Umetnica se ne giblje v ozki strugi obdani s strmimi bregovi, ampak njeno delo je, kakor valoveče jezero s tisočermi pritoki in otoki kar bi moral zavzeti vsak!

Vedno išče novih potov po katejih dovede učence na z zlato zario ožarjen vzhod, kjer ih prepoji s krasoto narave, da im je risarska ura ura veselja, delavnica svetišče, katerega posečajo z vedno večjo vnemo.

Tudi izbor učne tvarine ij ne dela preglavice, kar sem opazil pri nekaterih, ki si belijo glave pred uro. Učencem se naroči, da prinesejo liste, cvetice, na te tolko vsega, da se ne ve, kaj bi precej prijel v roke!

V nekaterih okrajih so se že precej povzdignile razstave in to na deželi kjer imajo velik pomen, da opozore starše na dela učencev, njih napredek. Velevažni so tudi za učiteljstvo, katero pridobi pri vsaki razstavi vedno nekaj novega, čimer se izpopolnjuje. Potom razstav se zveže tesneje šola z domom, se povzdigne kraj, ker razstave pozivljajo delo.

Ko je pridihal dan osvobojenja v naša srca nas je vzdramil iz težkih sani, nas prerodil, da smo vzrasli v svojih delih, da vzgojimo mladno v bujnem cvetju veselja do delavnosti.

Pozdravljene razstave na deželi, da bi zadobile od vsakega šolskega okoliša odmev!

Albin Čebular.

### LISTNICA UREDNIŠTVA.

— **lu S. V. — K.:** Po sedaj ve'javnih dež. zak. ima krajni šolski svet tudi zastopnika cerkve.

— **lu Prireditve o šolskih odrih** še prinesemo, prosimo le malo potrpljenja radi prostora.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrunkelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

## Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deca! Otroci naj pijejo le „ŽIKO“!

## Šolska vodstva

prosimo, da blagovolijo svoja naročila vpostati čimprej, ker se ob začetku šolskega leta zaradi prevelikega navala ne more vsakemu hipoma postreči.

Učiteljska tiskarna in knjigarna.

V korist „Jugoslovenske Matice“!

## „IDES“ Prašek za črnilo

raztopljiv v mrzli vodi, prekaša vse tu- in inozemske izdelke in tekoče ekstrakte!

Črnilo v obliki papirja za uradnike in učence. Za več kot 100% cenejši kakor tekoče črnilo!

„IDES“ Antracen in kovinasta črnila. Zahtevajte vzorce in cenike, kateri se pošiljajo brezplačno.

„IDES“ tvornica kemičnih izdelkov Taren pri Ljubljani.

